

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW
POLISH SOCIETY FOR THE PROTECTION OF BIRDS

Adrs korespondencyjny i biuro : ul Puławska 46 m 12, 02-599, Warszawa, tel/fax: +48 22 845 14 12, siedziba:
ul. Hallera 4 / 2, 80-401 Gdańsk, tel/fax +48 58 341 26 93, e-mail: office@otop.org.pl; www.otop.org.pl

Raport merytoryczny z działalności Towarzystwa w 2004 roku

Stowarzyszenie: Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP)

Siedziba: ul. Hallera 4/2, 80-401 Gdańsk

Adres korespondencyjny: ul. Puławska 46/12, 02-599 Warszawa

Zarząd

Prezes Zarządu : Przemysław Chylarecki

Wiceprezes Zarządu: Paweł Tomasz Dolata

Członkowie Zarządu w kadencji marzec 2002-marzec 2005:

Krzysztof Konieczny, Wiesław Nowicki, Gerard Sawicki, Piotr Tryjanowski, Maria Wieloch

KRS: 0000015808 data rejestracji: 05.06.2001

Regon : 190524320

I. Zakres działalności Statutowej

Ochrona dziko żyjących ptaków i ich siedlisk, a w szczególności:

- szerzenie w społeczeństwie wiedzy na temat ptaków, ich znaczenia oraz zagrożeń ich bytowania;
- zbierania danych dokumentujących stan i zagrożenia krajowej awifauny;
- opracowywanie i wdrażanie planów działań ochronnych;
- wszelkie działania prawne sprzyjające ochronie ptaków i ich siedlisk

II. Opis głównych zdarzeń prawnych o skutkach finansowych w 2004 r

1)W 2004 r. Towarzystwo podpisało między innymi następujące umowy dotyczące realizacji projektów związanych z ochroną przyrody i realizacji celów statutowych:

SPONSOR	Nazwa Projektu	Krótki opis	Okres realizacji	Budżet projektu
NFOŚiGW	„PTAKI” projekt edukacyjny	Program edukacyjny dla szkół podstawowych i nauczycieli biologii	Styczeń 2004-marzec 2005	140 tys. PLN
Fundusz Współpracy (cooperation fund)	Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego we wdrażaniu sieci Natura 2000	Projekt szkoleniowo-edukacyjny dla szerokiej publiczności, administracji i innych organizacji pozarządowych	Luty 2004-październik 2004	72 tys EUR
The Royal Society for the Protection of Birds (RSPB)	Program Krajowy RSPB na Polskę	Rozwój Organizacji	Kwiecień 2004-marzec 2005	45 tys GBP
The Royal Society for the Protection of Birds (RSPB)	Farmland Birds	Modelowanie Wybiórczości Siedliskowej Ptaków Krajobrazu Rolnego	Kwiecień 2004-styczeń 2005	6,7tys GBP

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP) jest zarejestrowaną krajową organizacją pozarządową, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Naszym celem jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Jesteśmy partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków - BirdLife International.

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW
POLISH SOCIETY FOR THE PROTECTION OF BIRDS

Adrs korespondencyjny i biuro : ul Puławska 46 m 12, 02-599, Warszawa, tel/fax: +48 22 845 14 12, siedziba:
ul. Hallera 4 / 2, 80-401 Gdańsk, tel/fax + 48 58 341 26 93, e-mail: office@otop.org.pl; www.otop.org.pl

NFOŚi GW	Rozwój bazy członkowskiej i wolontariatu	Obsługa administracyjna bazy członków OTOP, uzupełnienie zasobów biblioteki, szkolenia dla personelu i wolontariuszy	Październik 2004- marzec 2005	43 tys. PLN
Vogelbesherming (Birdlife Netherlands)	Conservation of polish farmland birds	Ochrona Ptaków Krajobrazu Rolnego poprzez m.innymi działania lobbingowe na rzecz programów rolno- środowiskowych	Styczeń 2004- kwiecień 2005	19 tys. EUR
NFOŚ i GW	Inwentaryzacja Obszarów Ramsar	Zbieranie danych naukowych	2005	99 tys. PLN
RMC sp.z oo	Czynna Ochrona Wodniczki	Monitoring i zabiegi ochronne dot. populacji wodniczki w woj.zachodniopomorskim	2004-2005	65 tys. PLN

2)w 2004 r. zakończono realizację dwóch trzy-letnich projektów finansowanych przez Ekofundusz dotyczącej czynnych działań ochronnych w rezerwatach zarządzanych przez OTOP „Beka” oraz „Karsiborska Kępa”.

3) Towarzystwo podpisało umowę najmu biura na ul. Puławskiej 46 m 12 od sierpnia 2004. Administracja centralna działalności Towarzystwa i prowadzenie księgowości zostały tym samym przeniesione z Gdańska do Warszawy.

4) Towarzystwo uzyskało status Organizacji Pożytku Publicznego w dniu 07.09.2004 (data wpisu do KRS)

III. Odpisy Uchwał Zarządu OTOP w roku 2004

Odpisy Uchwał z posiedzeń Zarządu OTOP z dnia 7 lutego 2004

Uchwała 1/2/2004

„Zarząd OTOP zatwierdza bez sprzeciwu protokół z posiedzenia Zarządu z dnia 12 października 2003”

Uchwała 2/2/2004

„Zarząd zatwierdza zatrudnienie Hanny Rachwałd jako koordynatora projektu edukacyjnego umową na czas określony 1,5 roku.”

Uchwała 3/2/2004

„Zarząd przyjmuje propozycje podpisania przez Bogną Błaszkwską wniosku o rozwiązanie umowy o pracę w marcu 2005 (w związku z możliwością wcześniejszego przejścia na emeryturę).”

Uchwała 4/2/2004

„Zarząd podjął głosowanie nad zatrudnieniem Aleksandry Priwiezieńcew jako dyrektora Sekretariatu w okresie kwiecień 2003-marzec 2004 i sfinansowanie tej pensji z budżetu programu krajowego (pod warunkiem zgody RSPB).”

Uchwała 5/2/2004

„Zarząd aprobuje działania zmierzające do przygotowania wniosku nt. ochrony mewy pospolitej.”

Uchwała 6/2/2004

„Zarząd zdecydował przeciw przyjęciu darowizny od spółki budowlanej (...)”

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP) jest zarejestrowaną krajową organizacją pozarządową, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Naszym celem jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Jesteśmy partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków - BirdLife International.

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW
POLISH SOCIETY FOR THE PROTECTION OF BIRDS

Adrs korespondencyjny i biuro : ul Puławska 46 m 12, 02-599, Warszawa, tel/fax: +48 22 845 14 12, siedziba:
ul. Hallera 4 / 2, 80-401 Gdańsk, tel/fax + 48 58 341 26 93, e-mail: office@otop.org.pl; www.otop.org.pl

Uchwała 7/2/2004

„Zarząd uchwalił konieczność napisania procedur postępowania dot. imprezy publicznej „Dni ptaków” i kwartalnika „PTAKI”.”

Informacja dodatkowa: Krzysztof Konieczny oznajmił że rezygnuje z uczestnictwa w posiedzeniach Zarządu OTOP. Zarząd podziękował Krzysztofowi Koniecznemu za współpracę.

Uchwała nr 8/2/2004 z dnia 7 lutego 2004

„I. Na podstawie par. 18 Statutu OTOP, Zarząd Towarzystwa postanawia dokonać zgłoszenia Towarzystwa do KRS z wnioskiem o uzyskanie statusu organizacji pożytku publicznego.

II. W związku z powyższym, zgodnie z wymogami art.20 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. O działalności pożytku publicznego i wolontariacie (dz.U.Nr96 z 2003 r, poz.873), Zarząd postanawia aby Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, zwane dalej OTOP:

1) nie udzielało pożyczek lub zabezpieczeń poprzez zobowiązanie swoim majątkiem w stosunku do członków organów OTOP oraz pracowników OTOP, jak również w stosunku do osób, z którymi ci pracownicy pozostają w związku małżeńskim, albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej-do drugiego stopnia włącznie, albo są związani z tytułu przysposobienia, sprawowanej opieki lub kurateli – zwanych dalej „osobami bliskimi”;

2) nie przekazywało majątku OTOP na rzecz członków OTOP, członków organów OTOP, pracowników OTOP, oraz ich osób bliskich-na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich; w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,

3) nie wykorzystywało majątku na rzecz członków OTOP, członków organów OTOP, pracowników OTOP, oraz ich osób bliskich-na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich.

4) nie dokonywało na szczególnych zasadach zakupów towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie OTOP, członkowie organów OTOP, pracownicy OTOP oraz bliskie im osoby,

5) prowadziło działalność gospodarczą wyłącznie w rozmiarach służących do realizacji celów statutowych OTOP, oraz poświęcało cały dochód realizacji tych celów.

III. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i po zmianach dokonanych w Krajowym Rejestrze Sądowym w zakresie uzyskania przez OTOP statusu organizacji pożytku publicznego zostanie ogłoszona w biuletynie OTOP „Ptaki”.”

Odpisy Uchwał z posiedzenia Zarządu OTOP z dnia 11 lipca 2004

Uchwała 1/7/2004

„Zarząd OTOP zatwierdza bez sprzeciwu protokół z posiedzenia Zarządu z dnia 7 czerwca 2004”

Uchwała 2/7/2004

„Zarząd OTOP-u przyjął do wiadomości i zatwierdził raport finansowy za 2003 rok”

Uchwała 3/7/2004

„Zarząd zatwierdza plan przeprowadzki Towarzystwa z Gdańska do Warszawy (...)”

Uchwała 4/7/2004

„Zarząd zatwierdził powołanie 2 nowych grup lokalnych OTOP:

-Kraśnickiej

-Nadbużańskiej”

Uchwała 5/7/2004

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP) jest zarejestrowaną krajową organizacją pozarządową, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Naszym celem jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Jesteśmy partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków - BirdLife International.

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW POLISH SOCIETY FOR THE PROTECTION OF BIRDS

Adrs korespondencyjny i biuro : ul Puławska 46 m 12, 02-599, Warszawa, tel/fax: +48 22 845 14 12, siedziba:
ul. Hallera 4 / 2, 80-401 Gdańsk, tel/fax + 48 58 341 26 93, e-mail: office@otop.org.pl; www.otop.org.pl

„Zarząd upoważnia Prezesa OTOP i Dyrektora Sekretariatu do prowadzenia z Północnopodlaskim Towarzystwem Ochrony Ptaków rozmów dotyczących rozwoju daleko idącej współpracy łącznie z możliwością połączenia OTOP z PTOP”

Odpisy Uchwał z posiedzenia Zarządu OTOP z dnia 10 grudnia 2004

Uchwała 1/12/2004

„Zarząd uchwalił przyjęcie protokołu z posiedzenia z dnia 11 lipca 2004.”

Uchwała 2/12/2004

„Zarząd uchwalił że Walne Zgromadzenie Członków odbędzie 2 kwietnia 2004.”

Zarząd uchwalił co następuje w kwestii regulaminu wyborów do Zarządu OTOP

Uchwała 3/12/2004

„Zarząd uchwalił że przyjmuje datę stempla pocztowego na kopercie 15 marca jako ostateczny termin przyjmowania głosów w wyborach Zarządu 2005.”

Uchwała 4/12/2004

„Zarząd uchwalił że należy dodać możliwość przesyłania większej ilości kopert z głosami w jednej kopercie zbiorczej.”

Uchwała 5/12/2004

„W sprawie dot. roli Komisji Rewizyjnej przy wyborach Zarządu, stwierdzono że należy przewidzieć procedurę alternatywną na wypadek niemożności zebrania Komisji Rewizyjnej w komplecie i dodano „lub jej upoważniony przedstawiciel” do tekstu regulaminu wyborów.”

Uchwała 6/12/2004

„Zarząd przyjął jednogłośnie poprawiony regulamin wyborów 2005 stanowiący załącznik 1 do protokołu z posiedzenia z dnia 10/12/2004”

Uchwała 7/12/2004

„Zarząd deklaruje wolę dalszego funkcjonowania biura OTOP w Gdańsku i prowadzenia prac w rezerwacie Beka w oparciu o środki projektowe (po za budżetem krajowym OTOP) pozyskiwane przez osoby działające w ramach biura w Gdańsku.”

Uchwała 8/12/2004

„Zarząd wyraża chęć dalszej współpracy z Bogumiłą Błaszkwską po jej przejściu na emeryturę w marcu 2005 , przy czym Bogumiła Błaszkwaska pełniłaby rolę lidera biura Gdańskiego. „

Uchwała 9/12/2004

„Zarząd podjął uchwałę o inwentaryzacji środków trwałych koniec roku 2004.”

Uchwała 10/12/2004

„Zarząd wyraża zgodę na zatrudnienie na czas nieokreślony, podwyższenie pensji w ramach możliwości budżetowych i poszerzenie zakresu kompetencji Izabeli Flor, Pawła Sidło oraz Aleksandry Priwiezieńców”

IV. Informacja o przychodach

Przychody organizacji w roku 2004 wyniosły (PLN)	1 123 270,01
W tym:	
-darowizny	11 293,86
-refundacje	59 367,83
-przychody ze sprzedaży usług	12 300,00
-składki członkowskie	39 484,11

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP) jest zarejestrowaną krajową organizacją pozarządową, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Naszym celem jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Jesteśmy partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków - BirdLife International.

OGÓLNOPOLSKIE TOWARZYSTWO OCHRONY PTAKÓW
POLISH SOCIETY FOR THE PROTECTION OF BIRDS

Adrs korespondencyjny i biuro : ul Puławska 46 m 12, 02-599, Warszawa, tel/fax: +48 22 845 14 12, siedziba:
ul. Hallera 4 / 2, 80-401 Gdańsk, tel/fax + 48 58 341 26 93, e-mail: office@otop.org.pl; www.otop.org.pl

-dotacje na projekty	1 000 753,62
-przychody netto ze sprzedaży materiałów i towarów	70,59

V. Informacja o odpłatnych świadczeniach realizowanych w ramach celach statutowych z uwzględnieniem ich kosztów

Umowy barterowe (PLN):

-NASK:	1800,00
-Agora sp.z o.o.:	5000,00
-Targi Poleko:	2000,00
Umowa z Pomorskim Urzędem Wojewodzkim:	3500,00
w sumie przychód	12 300,00
w sumie koszt realizacji	12 300,00
w sumie zysk	0,00

VI. wynik finansowy działalności gospodarczej

Nie dotyczy

VII. Poniesione koszty w rozbiciu

Koszty w sumie (PLN):	1 403 103,82
W tym:	
-typowa działalność statutowa (projekty)	1 241 303,82
-administracja i księgowość	161 890,00
-działalność gospodarcza : nie dotyczy	

VIII. Średnia liczba osób zatrudnionych

9 osób

IX. Wyplacone Wynagrodzenia

Wynagrodzenia osobowe:	250 422,84 PLN
Wynagrodzenia bezosobowe:	261 675,11 PLN
W sumie:	512 097,95 PLN

X. Zrealizowane zadania zlecone przez organy administracji publicznej

Nie dotyczy

Jako załącznik 1 do raportu merytorycznego za rok 2004 przedstawiamy „raport z działalności Towarzystwa” opublikowany w kwartalniku „PTAKI” nr 1/2005

DYREKTOR SEKRETARIATU

mgr Aleksandra Piatkiewicz

Prezes Zarządu Otop

dr Wiesław Nowicki
CZŁONEK ZARZĄDKU OTOP
W. Nowicki
dr Wiesław Nowicki

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (OTOP) jest zarejestrowaną krajową organizacją pozarządową, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Naszym celem jest zachowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń. Jesteśmy partnerem światowej federacji towarzystw ochrony ptaków - BirdLife International.

DZIAŁALNOŚĆ OTOP W 2004 ROKU

RAPORT SEKRETARIATU

Działalność Towarzystwa w 2004 upłynęła pod hasłem zmian i nowych perspektyw. OTOP rozpoczął wiele nowych projektów i z sukcesem ukończył projekty w trakcie. Był to niezmiernie intensywny i trudny rok dla całego zespołu biorąc pod uwagę duże zmiany w strukturze organizacji i ilość jednocześnie prowadzonych działań na wielu polach. Udało się jednak zrealizować wszystkie główne założenia tegorocznej strategii z niewątpliwym sukcesem.

Ponieważ na dzień wydania tego numeru biuletynu nie jest jeszcze sporządzone ostateczne sprawozdanie finansowe za rok 2004, szczegółową informację finansową przedstawimy w przyszłym numerze biuletynu.

SPRAWY (RE)ORGANIZACYJNE

Towarzystwo otworzyło nowe centralne biuro w Warszawie. Trzy osobowa ekipa pracowała w stolicy od marca 2004, jednak końcowa przeprowadzka i uroczyste otwarcie biura odbyły się w październiku 2004. Aktualnie w Warszawie pracuje siedmio-osobowy zespół, wkrótce dziewięć-osobowy (w 2005 roku rozpoczynamy dwa nowe projekty). Pięciu nowych pracowników rozpoczęło pracę w Towarzystwie w roku 2004. Tym sposobem pozyskaliśmy „nową krew”, pomysły i dynamikę, wiązało się to jednak równocześnie z dużym wysiłkiem aby zintegrować zespół i wyszkolić nową kadrę. Po roku możemy stwierdzić że wysiłek ten przyniósł oczekiwane rezultaty. Równocześnie, będziemy starali się utrzymać i rozwijać biuro regionalne w Gdańsku, gdzie prowadzą w tej chwili projekty OTOP trzy osoby (Hanna Rachwałd – projekt edukacyjny, Bogna Błaszczowska – projekty rolne, Piotr Kamont – rezerwat Beka). Jednoosobowe biuro OTOP w Świnoujściu reprezentuje kolejny rok nadzorca rezerwatu Karsiborska Kępa Paweł Jabłoński.

Przeprowadzka to duże wyzwanie organizacyjne, i niełatwy moment dla pracowników i członków. Często ulegamy przyzwyczajeniom i nie każdy ma ochotę podejmować nowe wyzwania. Jest to trudne i czasami ryzykowne. Jednak nasze Towarzystwo nie istnieje po to żeby trwać ale po to żeby działać. Starajmy się nie zapominać pod nawątem codziennych zadań po co w ogóle istniejemy...

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków jest zarejestrowaną organizacją pozarządową, zajmującą się ochroną dzikich ptaków i miejsc, w których one żyją. Naszym celem jest zachowanie i promowanie dziedzictwa przyrodniczego dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń (...).

STRATEGIA OTOP

W lutym 2004 odbyły się warsztaty strategiczne przy uczestnictwie części członków Zarządu i pracowników Sekretariatu gdzie zdefiniowaliśmy główne kierunki strategii OTOP na lata 2004–2005. Strategia będzie rewidowana co roku. Zarząd uznał że działania Towarzystwa powinny koncentrować się na następujących dziedzinach:

1. Ochrona Gatunków

Zgodnie z wytycznymi strategii Światowej Birdlife International, OTOP koncentruje się na tych gatunkach w przypadku których nasze działanie może rzeczywiście przynieść zasadniczą różnicę, i dlatego w Polsce jest to Wodniczka, gatunek globalnie zagrożony.

2. Nauka

Jak głosi nasza misja podstawą działań które prowadzimy są wiarygodne wyniki badań naukowych. OTOP jest jedynym Towarzystwem ochrony przyrody w Polsce które przykładą taką wagę do działalności badawczej i naukowej. Zależy nam jednak nie na nauce lecz na wynikach które będą podstawą konkretnych decyzji i działań „ochroniarskich”. Dlatego OTOP rozwija przede wszystkim monitoring pospolitych ptaków lęgowych, prowadzi identyfikację i inwentaryzację ptasich ostoi (miejsc ważnych dla ptaków) oraz koncentruje się na ptakach krajobrazu rolnego ze względu na szczególne zagrożenie ich tradycyjnych siedlisk.

3. Ptasie Ostoje

Działania OTOP będą w dalszym ciągu skupiać się na szczególnie ważnych dla ptaków lub szczególnie zagrożonych miejscach ich bytowania. W tym celu:

- kontynuujemy opiekę nad dwoma rezerwatami
- rozwijamy sieci opiekunów ptasich ostoi – chcemy aby docelowo każda ostoja ptasia w kraju była pod opieką co grupy aktywnych ludzi zdolnych do reagowania na zagrożenia
- sporządzamy inwentaryzację ostoi w kraju aby pozyskać niezbędne informacje do ich ochrony (przełada się to na lobbying na rzecz włączenia tych obszarów do sieci Natura 2000)
- monitorujemy od paru lat sytuację puszczy Białowieckiej.

4. Siedliska

W związku z unikalnością polskiego krajobrazu rolnego w skali Europy, w tym Europy wschodniej, potencjalnych zmian w konsekwencji wdrażania wspólnej polityki rolnej oraz wynikających z nich zagrożeń dla bioróżnorodności w ogóle i ptaków krajobrazu rolnego w szczególności, Towarzystwo powinno się skupić szczególnie na ochronie siedlisk krajobrazu rolnego. Rozwijamy więc między innymi projekty promujące programy rolno-środowiskowe i współpracę z biurem BirdLife w Brukseli skierowaną na lobbowanie decydentów na poziomie UE.

5. Lobbying, wpływanie na politykę

Po wejściu do Unii równie ważne stało się wpływanie na decydentów w Brukseli jak i w Warszawie. Tematy na których należy się skupić w najbliższym czasie to

- rozwój infrastruktury drogowych (monitorowanie zagrożeń ptasich ostoi poprzez nowe inwestycje, dbanie o zgodność procedur inwestycyjnych z europejskim prawem ochrony środowiska)

- Natura 2000 (wyznaczenie właściwych obszarów, zapewnienie funduszy na ich ochronę)

- Wspólna Polityka Rolna (promowanie programów rolno-środowiskowych, przeciwstawianie się dopłatom powodującym intensyfikację rolnictwa i degradację siedlisk)

6. Edukacja

Edukację należy rozumieć na wielu płaszczyznach. Może ona dotyczyć ogółu społeczeństwa ale również poszczególnych grup: decydentów, rolników, innych organizacji pozarządowych. Oprócz działań zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej w tematyce ochrony przyrody i dzikich ptaków, uznaliśmy że dwa tematy które należy szeroko rozpowszechnić to właśnie nowe możliwości ochrony przyrody związane z siecią Natura 2000 oraz promowanie rolnictwa przyjaznego przyrodzie.

7. Rozwój członkostwa i grup lokalnych

Członkowie i szczególnie członkowie aktywnie działający będą zawsze stanowić ogromną wartość dla Towarzystwa. Uznaliśmy jednak że nie należy w najbliższym czasie skupiać się tylko i wyłącznie na zwiększaniu ilości członków ale najpierw zastanowić w jaki sposób zaferować im uczestnictwo, przeanalizować po-

trzeby i środki komunikowania się z członkami takie jak strona internetowa i nasz kwartalnik, rozwijać propozycje wolontariatu, i przede wszystkim wspierać aktywnie grupy lokalne. Dopiero po wypracowaniu właściwych metod będziemy mogli zaferować członkom satysfakcjonujący udział w życiu Towarzystwa i cieszyć się ich coraz to większą ilością oraz rzeczywistym wsparciem.

W roku 2004 OTOP realizował bez wyjątku główne kierunki strategii Towarzystwa i osiągnął niewątpliwe sukcesy w każdej z tych dziedzin, przede wszystkim dzięki zaangażowaniu pracowników, członków oraz wolontariuszy.

REALIZACJA STRATEGII OTOP W ROKU 2004

1. Ochrona Gatunków

Nie wszyscy rozumieją dlaczego OTOP zajmuje się wodniczką, małym szarym ptaszkiem a nie bocianem białym lub głuszcem. Otóż po pierwsze jest w Polsce wiele innych organizacji „ptasich” które upodobały sobie konkretne gatunki i staramy się z nimi współpracować ale wolimy koncentrować się na tych gatunkach które są najbardziej zagrożone i „osierocone”. Wodniczka jest zagrożona zupełnym wyginięciem w skali planety, i aż 20% populacji lęgowej znajduje się w naszym kraju (reszta na Białorusi), wobec czego utrzymanie jej u nas może w znaczącym stopniu przyczynić do rzeczywistego uratowania tego gatunku. W 2004 podjęliśmy wiele działań w tym kierunku, kontynuowaliśmy liczenia i monitoring w miejscach występowania wodniczki dzięki funduszom od sponsorów prywatnych i biznesowych (RMC sp. z o.o). Zdobyliśmy 60 tys. zł na działania w nowych miejscach (okolice Krajnika w zachodniopomorskim), kontynuowaliśmy prace w takich miejscach jak Karsiborska Kępa. Przede wszystkim jednak napisaliśmy i złożyliśmy na konkurs LIFE-Nature pięcioletni projekt ochrony siedlisk wodniczkowych w całym kraju. Budżet projektu wynosi około 6 milionów Euro i zakłada działania wszędzie gdzie występuje wodniczka, w tym wykup ziemi, sporządzenie i realizację planów ochrony, działania edukacyjne. Projekt został napisany w partnerstwie z: Północnopodlaskim Towarzystwem Ochrony Ptaków (PTOP), Zachodniopomorskim Towarzystwem Ornitologicznym (ZTO), RSPB, Parkami Narodowymi: Biebrzańskim, Wolińskim i Peenetal (strona niemiecka). Koncepcja projektu powstała na warsztatach które zorganizowaliśmy w lutym 2004 w Wolińskim Parku

Narodowym, z udziałem ekspertów wodniczkowych z całego świata (zobacz Ptaki 1'2004). Wyniki konkursu powinny zostać ogłoszone w maju 2005.

Nie oznacza to jednak że OTOP pomija zupełnie inne gatunki: grupy lokalne brały między innymi udział w liczeniach bociana białego podczas międzynarodowego spisu 2004, grupa Południowowielkopolska prowadziła aktywną ochronę bociana czarnego, napisany został również projekt ochrony mewy pospolitej (który uzyskał finansowanie z funduszu GEF i rozpocznie się w roku 2005). Są to działania które prowadzimy dodatkowo o ile są ku temu środki i możliwości.

2. Nauka

2.1. MPPL czyli monitoring pospolitych ptaków lęgowych

Program liczenia pospolitych ptaków lęgowych jest prowadzony od 2000 roku. Przy rozpoczęciu programu liczenia odbywały się na 137 powierzchniach – w 2003 i 2004 roku, ilość liczonych powierzchni objęła ponad 300 pól. Dane te są zasadnicze dla obserwacji całości populacji ptaków lęgowych w Polsce i wychwytywania trendów oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk. Przykładowo, wskaźnik liczebności pospolitych ptaków rolnych tylko w latach 2000–2002 spadł o 12% (zobacz Ptaki nr 2'04). Są to jedyne tak obszerne dane w skali całego kraju, dostarczające niezastąpionych argumentów przy lobbowaniu na rzecz ochrony bioróżnorodności zwłaszcza na terenach rolnych. Program jest realizowany pod nadzorem merytorycznym Prezesa OTOP, zatrudniliśmy również administratora programu w Warszawie (Dagmara Jawińska)

2.2. inwentaryzacja ptasich ostoi (IBA)

To drugi ważny projekt badawczy OTOP prowadzony do roku 2003 we współpracy z Zakładem Ornitologii PAN. Na początku 2005 roku opublikujemy nową inwentaryzację ptasich ostoi w Polsce, spełniających międzynarodowe kryteria wyznaczone przez BirdLife International. Jest to podstawowe źródło wiedzy dla wyznaczania priorytetowych obszarów ptasich które należy chronić i argument na rzecz włączenia ich do sieci Natura 2000.

2.3. analiza danych wybiórczości siedliskowej ptaków krajobrazu rolnego

W 2004 przeprowadziliśmy naukowe opracowanie danych zebranych w latach 2002–2004. Dostarczyły one wiele interesujących informacji na temat ptaków krajobrazu rolnego które dopełniają obraz uzyskany poprzez monitoring ogólnokrajowy. Wyniki będą opublikowane na początku 2005 roku w czasopiśmie naukowych.

2.4. Ramsar

OTOP wygrał w 2004 przetarg ministerstwa środowiska na inwentaryzację w Polsce 13 obszarów Ramsarskich. Liczenia odbędą się w roku 2005.

3. Ochrona Ptasich Ostoi w terenie

W 2004 roku OTOP zakończył z sukcesem obydwa projekty Ekofunduszowe dotyczące rezerwatu Karsiborska Kępa i rezerwatu Beka.

3.1. Rezerwat Karsiborska Kępa.

Rezerwat jest pod stałym nadzorem pracownika OTOP, Pawła Jabłońskiego. Trzy letni projekt pt. „Odtworzenie siedliska lęgowego wodniczki oraz biegusa zmiennego w rezerwacie OTOP Karsiborska Kępa” zakończony został z sukcesem w grudniu 2004 (budżet całkowity 432 tys. PLN).

Projekt miał na celu przede wszystkim odtworzenie siedlisk lęgowych, zagrożonych ze względu na upadek rolnictwa na tych terenach na początku lat 90-tych. Skutkowało to zarastaniem lęgów siewkowców, czyli przeistaczaniem się pastwisk w bujne łąki nieodpowiednie dla tych ptaków. Na siedliskach wodniczki proces ten objawiał się przez wypieranie turzycowisk poprzez trzcinowiska.

Po zakończeniu projektu w pełni udało się odzyskać i zabezpieczyć siedliska siewkowców (poprzez wypas i długoletnie umowy z właścicielami bydła i koni), sytuacja jest gorsza na terenach wodniczki, gdyż 3 lata letniego koszenia trzciny to zdecydowanie za mało. Jednak nawet na lęgówiskach wodniczki zauważyć można powstrzymanie drastycznego zarastania trzciną. W 2004 roku odbył się też kolejny obóz wolontariuszy na Karsiborzu (zobacz Ptaki nr 4'04). Dzięki funduszom z miasta Świnoujścia zamontowano też w rezerwacie nowe tablice informacyjne.

3.2. Rezerwat Beka

Rezerwatem opiekuje się od maja 2003 Piotr Kamont. W grudniu 2004 zakończono trzy letni projekt pt. „Odtwarzanie siedlisk biegusa zmiennego w rezerwacie przyrody Beka” (budżet całkowity 621 tys. PLN w tym 387 tys. PLN z fundacji Ekofundusz)

Główne zadania zrealizowane w 2004 roku to: mechaniczne koszenie trzciny (110 ha w 2004), ręczne koszenie trzciny (15 ha w 2004), koszenie słonaw (20ha), koszenie łąk (70 ha), ekstensywne koszenie młak, wypas bydła i koników. Odbył się również obóz dla wolontariuszy – 25 wolontariuszy przez 3 tygodnie. Przeprowadzono kompleksowy monitoring botaniczny, ornitologiczny i hydrologiczny oraz ocenę efektów ekologicznych realizacji planu ochrony rezerwatu.

Za główne osiągnięcia projektu można uznać:

- Zmniejszenie zasięgu zwartych trzcinowisk o około 30–40%

- Wzrost liczby par lęgowych czajki i krwawodzioba
- polepszenie kondycji roślin charakterystycznych dla siedlisk słonaw
- Zmniejszenie zasięgu występowania trzciny na młacie o około 20-30%
- Wzrost liczebności rzadkich i zagrożonych gatunków roślin
- Utrzymanie siedlisk łąkowych w dobrym stanie poprzez wypas i koszenie
- Nawiązanie współpracy z lokalną społecznością w kwestii użytkowania łąk rezerwatu (rolnicy koszą i wypasają swoje bydło)
- Zgromadzenie wokół Beki grupy wolontariuszy

3.3. Inne Ostoje

Przez cały rok OTOP prowadził inwentaryzację ostoi w Polsce (zob. Nauka), działania na rzecz wyznaczenia ich jako obszary Natury 2000 (zobacz lobbying) oraz rozwijał sieć opiekunów ostoi poprzez szkolenia dla grup lokalnych (zobacz edukacja, członkostwo i grupy lokalne)

4. Siedliska

W ramach programu Rolnictwo przyjazne przyrodzie OTOP prowadził 3 główne projekty:

1) Ochrona ptaków krajobrazu rolnego – (Finansowanie: Vogelbescherming Nederland, budżet 88 tys. PLN),

2) Promocję programów rolno-środowiskowych w regionie pomorskim (sponsor: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, budżet 30 tys. PLN).

3) Przygotowanie poradnika dla doradców rolno-środowiskowych i broszury dla rolników (Ambasada Holandii, 30 tys. PLN)

Zrealizowano między innymi następujące założenia programu:

- Dotarcie z informacją o programach rolno-środowiskowych do rolników poprzez druk i dystrybucję ulotki informacyjnej, publikacje w prasie, audycje telewizyjne i radiowe w woj. Pomorskim, szkolenia rolników we współpracy z PIR i WODR w Gdańsku w 5 gminach i w ramach Uniwersytetu Ludowego w Borach Tucholskich. Efektem było szerokie zainteresowanie kilkudziesięciu rolników z okolic Beki programem rolno-środowiskowym
- Nawiązanie współpracy z doradcami rolnymi: przeprowadzono szkolenie dla doradców z WODR Gdańsk i PIR, wydano Poradnik dla doradców rolno-środowiskowych
- Przygotowanie prototypu „wypłaszacza” i ulotki promującej urządzenie (zobacz PTAKI nr 2'04)
- Przygotowanie wniosków na dopłaty dla Karsiborskiej Kępy i Beki (dopłaty zostały otrzymane w roku 2005)

- Prowadzenie działań lobbyingowych na rzecz bardziej zrównoważonej polityki rolnej (zobacz poniżej)

5. Tzw. lobbying, czyli wpływanie na decydentów

W związku z wstąpieniem do UE jest to coraz bardziej znacząca choć czasem niewdzięczna część naszej działalności. Prowadziliśmy ją głównie na trzech polach:

5.1 monitorowanie rozwoju infrastruktury

a w szczególności drogi ekspresowej „Via Baltica”: Od tego na jakich zasadach rząd Polski będzie dziś rozpoczynał budowę dróg może zależeć całokształt krajobrazu jutro. Via Baltica, której prawdopodobna rozbudowa zagraża czterem międzynarodowym ostojom ptaków może być tym przykładem od którego będą zależały następne. To czy polskie i europejskie prawo ochrony środowiska będą respektowane lub nie w tym przypadku może stać się wzorcem również w przypadku innych inwestycji. OTOP pozyskał 60 tys. PLN na kontynuację kampanii w 2005 roku i zatrudnił nowego koordynatora (Michał Duszak). Główne działania w tym roku skupiały się na monitorowaniu prac komisji która miała rozpocząć proces strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (zobacz Ptaki nr 2'04). Wydaliśmy też szeroko rozpowszechnioną ulotkę informacyjną, braliśmy udział w wielu posiedzeniach koalicji organizacji pozarządowych OTOP-Bankwatch-WwF, uczestniczyliśmy w grudniu 2004 w posiedzeniu komisji Berneńskiej w Strasbourgu, spotykaliśmy się z postami w Parlamencie Europejskim.

W 2005 prace będą się skupiać na:

- przekazaniu skargi do Trybunału Konstytucyjnego poprzez rzecznika praw obywatelskich (luty 2005)
- przygotowaniu skargi do komisji Europejskiej i konwencji Aarhus
- po wyczerpaniu ścieżek krajowych będziemy kierować skargę do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości

Jednocześnie OTOP monitoruje inwestycje w innych ostojach, np. Bagno Całowanie po Warszawie (wystąpienie przeciwko wprowadzeniu do planu zagospodarowania przestrzennego zmian dot. budowy lotniska i pól golfowych)

5.2. Wspólna Polityka Rolna

OTOP brał udział w międzynarodowej kampanii BirdLife „Rolnictwo dla życia”, zebraliśmy około 2500 podpisów na rzecz lepszej Wspólnej Polityki Rolnej, spotykaliśmy się z parlamentarzystami w Brukseli. Działaliśmy również na poziomie krajowym – opinionaliśmy projekt rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa o programach rolno-środowiskowych i udało nam się uzyskać rozszerzenie dostępnych opcji.

5.3. Natura 2000

OTOP pozyskał w 2004 roku ponad 70 tys. Euro z funduszu PHARE na dziewięć miesięczny projekt pt. „Umocnienie społeczeństwa obywatelskiego i sektora publicznego we wdrażaniu sieci Natura 2000” (koordynowany przez Izabelę Flor i Pawła Sidło). W projekcie zrealizowano wiele działań edukacyjnych i lobbujących. Główne z nich to seminarium dla administracji lokalnej w województwie pomorskim, konferencja dla organizacji pozarządowych w Warszawie, wydanie płyty edukacyjnej o ostojach ptasich w nakładzie 110.000 egzemplarzy. W czasie seminarium w Gdańsku (wrzesień 2004) udało się zgromadzić i nawiązać dialog z przedstawicielami najbardziej kontrowersyjnych dla ochrony ptasich ostoi instytucji państwowych jak np. Zarządu Gospodarki Wodnej, Dyrekcji Lasów Państwowych oraz Urzędu Morskiego.

Opracowaliśmy również razem z Wwf Polska „shadow list Natury 2000” czyli listę obszarów które wg. nas powinny wejść do propozycji rządowej a nie zostały w niej ujęte. Lista została przekazana do Brukseli na początku 2005 roku.

6. Edukacja

6.1. Natura 2000

Jednym z głównych działań edukacyjnych był wyżej wymieniony 9-cio miesięczny projekt PHARE który zakładał edukację na szeroką skalę poprzez rozpowszechnienie między innymi płyty o ostojach ptasich i gatunkach zagrożonych (110.000 egzemplarzy) w tym przez popularny miesięcznik „Wiedza i Życie”, oraz nawiązanie szerszej współpracy i wymianę doświadczeń z innymi organizacjami ekologicznymi zapoczątkowanej między innymi konferencją pt. „Shadow List sieci Natura 2000 w Polsce” (Warszawa, październik 2004). Znaczną część konferencji poświęcono na omawianie zasad związanych z wyznaczaniem sieci Natura 2000 oraz procedur, które można wykorzystać w przypadku nie desygnowania ptasiej ostoi o znaczeniu międzynarodowym jako ostoi sieci Natura 2000. W konferencji brali udział przedstawiciele między innymi następujących organizacji: PTO, ZTO, Salamandra, ProNatura, Bocian, Greenpeace, Społeczny Instytut Ekologiczny, Instytut na rzecz Ekorozwoju, Stowarzyszenie Wilk, WWF Polska, itp.

Przeprowadzono również serię szkoleń i seminariów terenowych dla grup lokalnych OTOP (zobacz poniżej członkostwo i grupy lokalne).

6.2. Program dla szkół

OTOP pozyskał w 2004 roku fundusze na półroczny program edukacyjny dla szkół „Przyroda wokół nas – Ptaki”, finansowany przez NFOŚiGW (koordynator – Hanna Rachwald, budżet: 140 tys. PLN).

W ramach projektu OTOP wydał pakiet materiałów edukacyjnych: książkę dla nauczyciela „Ptaki”, (opracowana przez OTOP we współpracy z Polskim Towarzystwem Przyjaciół Przyrody „pro Natura”), oraz dwie broszury: „Wędrówka. Przystosowanie ptaków do zmian pór roku” i „Czy budki lęgowe rozwiążą problem ochrony dziuplaków”. Wydaliśmy także materiały służące promocji programu: plakat oraz kalendarz dla szkół. Na nowej stronie internetowej OTOP zaistniał serwis informacyjny programu „Ptaki”, w którym znajdują się aktualności programu, w tym m.in. propozycje zadań, zawartych w książce dla nauczyciela do realizacji w danym miesiącu oraz forum dyskusyjne dla nauczycieli uczestniczących w programie.

Program „Ptaki” realizuje w tej chwili ponad 550 nauczycieli. Nauczyciele i uczniowie realizujący nasz program uczestniczyli licznie w masowej imprezie Dni Ptaków 2004.

W trakcie realizacji programu nawiązano także kontakt z ponad 70 instytucjami, związanymi z edukacją.

7. Rozwój członkostwa i grup lokalnych

Zgodnie za założeniami strategii, skupiliśmy się w tym roku przede wszystkim na wspieraniu i szkoleniu aktywnych grup wolontariuszy, pozyskiwaniu funduszy na ich działania w terenie, oraz tworzenie „sieci Opiekunów Ostoi” (działania koordynowali Paweł Sidło i Izabela Flor). Rozpoczęliśmy również refleksję nad nowymi metodami komunikacji i pozyskiwania członków, przygotowując fundusze i grunt pod rozwój członkostwa w latach następnych.

7.1. Wsparcie dla grup

W 2004 roku:

- Sfinansowaliśmy dzięki projektom Phare i „Sieć Opiekunów Ostoi” (sponsorowany przez Ambasadę Anglii) dwa duże warsztaty szkoleniowe dla grup lokalnych (zaproszono 2-3 członków z każdej grupy):
 - 1) w marcu w Międzyzdrojach szkolenie pt. „Współpraca pomiędzy NGO a administracją lokalną przy monitoringu zagrożeń ostoi ptaków” (zobacz Ptaki 2'04 – spotkanie na Karsiborzu)
 - 2) w czerwcu w Ochabach, w połączeniu z dziesięcioleciem naszej grupy lokalnej „Czaplon” (zobacz Ptaki nr 3'04), szkolenie powiązane z konferencją pt. „Stawy doliny Górnej Wisły – ryby, ptaki i ludzie”. Dyskutowane były głównie zagadnienia związane ze współpracą pomiędzy wolontariuszami a grupami interesu na szczeblu lokalnym w zakresie efektywnego wprowadzania i efektywnego zarządzania obszarami Natura 2000 (na przykładzie właścicieli stawów hodowlanych i projektów ochrony rybitw i ślepowronów realizowanych przez grupę „Czaplon”)

- Sekretariat pozyskał fundusze przeznaczone na wydatki grup, w tym wyjścia w teren, w kwocie 1000 PLN rocznie na każdą grupę (w tym: 150 PLN od RSPB, 650 PLN z funduszu PHARE i 200 PLN z funduszu Ambasady Brytyjskiej). Fundusze te zostały przeznaczone na szkoleniowe wycieczki w teren, mające docelowo wykształcić opiekunów ptasich ostoi do rozpoznawania gatunków chronionych i monitorowania zagrożeń w terenie.
- Udostępniliśmy grupom lokalnym forum internetowe na nowej stronie www.otop.org.pl, zapewniliśmy miejsce na serwerze i wsparcie techniczne dla tych którzy pragną zamieszczać własne podstrony
- złożyliśmy wniosek o dofinansowanie kwartalnika Ptaki w roku 2005
- zatrudniliśmy informatyka który oprócz zarządzania stroną www.otop.org.pl przygotowuje nową bazę danych członków OTOP umożliwiającą lepszą komunikację z członkami i uniknięcie powracających problemów z monitowaniem niezapłaconych składek, pomyłek adresowych itp. Istotne jest dopracowanie procedur przed pozyskaniem znacznie większej ilości członków.
- uzyskaliśmy status organizacji pożytku publicznego (zobacz Ptaki nr 4'04),
- zdobyliśmy fundusze z NFOŚiGW na rozwój wolontariatu i bazy członkowskiej (zakup materiałów do biblioteki OTOP, dofinansowanie kosztów administracji, zakup rzutnika pozwalający zmniejszyć koszty szkoleń dla wolontariuszy, zakup ksera do powielania materiałów szkoleniowych, wyposażenie sali na szkolenia)
- Dzięki oszczędnościom w 2004 roku i funduszom pozyskanym z RSPB utworzyliśmy na początku 2005 roku stanowisko dyrektora ds. rozwoju OTOP, do którego głównych zadań należy rozwój członkostwa i grup lokalnych.

7.2. Działania Grup lokalnych

W 2004 działało w OTOP 18 grup lokalnych: „Czaplon” (Śląsk), Częstochowska, Gdańska, Gniewska, Legnicka, Leszczyńska, Łódzka, Nadnotecka, Ozimska, Południowo-wielkopolska, Poznańska, Szamotulsko-Obornicka, Świecka, Szczecińska, Tucholska, Warszawska, Wolsztyńska, Zamojska. Powstały dwie nowe grupy: Kraśnicka i Nadbużańska (zobacz Ptaki nr 3'04).

Część grup sama wynajdywała fundusze i realizowała poprzez OTOP własne projekty (szczególnie aktywnie działa w tej sprawie grupa Południowowielkopolska: lokalne projekty edukacyjne, ochrona bociana czarnego). Na podziw zasługuje zaangażowanie ozimskiej grupy „Dudek” w edukację na poziomie szkół podstawowych (zobacz Ptaki 3'04). Edukacją zajmuje się również grupa Łódzka. Grupy takie jak Szamotulsko-Obornicka czy Poznańska wykazały się między innymi podczas wyjść terenowych czy też organizacji Dnia Ptaków w październiku 2004 (szczegółowa relacja zob. Ptaki nr 4'04). Grupa Zamojska monitorowała sytuację ostoi Puszcza Solska. Grupa Czaplon przykładowo prowadziła aktywną ochronę we współpracy z przedstawicielami lokalnych grup interesu.

Grupy promowały również Towarzystwo podczas takich imprez jak Forum Przyrodnicze Południowej Wielkopolski, Piknik Naukowy Polskiego Radia Bis, czy poznańskie targi Poleko.

7.3. Nowe instrumenty promowania członkostwa

Rok ten upłynął pod hasłem poszukiwań funduszy i pomysłów na rozwój członkostwa w przyszłości oraz racjonalizację kosztów związanych z obsługą administracyjną. Osiągnęliśmy parę znaczących sukcesów:

- Zdobyliśmy fundusze na realizację nowej strony internetowej OTOP która ruszyła w kwietniu 2004 (wkrótce ruszy angielska wersja strony)
- Wydaliśmy pod koniec roku nową ulotkę promującą Towarzystwo (5000 egzemplarzy)
- uzyskaliśmy z NFOŚiGW dofinansowanie (18 tys. PLN) kwartalnika Ptaki (i wydaliśmy 4 numery), wydaliśmy również dwa numery biuletynu „Ptasie Ostoje”

Podsumowując, Towarzystwo jest po roku ciężkiej pracy w pełni przygotowane do prowadzenia działań ogólnopolskich w nowym kontekście „poakcesyjnym”. Wywiązaliśmy się ze wszystkich poważnych zobowiązań merytorycznych i finansowych (rozliczenie projektów Ekofunduszowych i Phare), pozyskaliśmy lepszą stabilność finansową (raport w następnym numerze), mamy wyszkolony zespół w Warszawie i środki na dalszy rozwój członkostwa. Jesteśmy gotowi do podejmowania kolejnych wyzwań, dla przyrody, ptaków i ludzi.

Aleksandra Priwiezieńcew

Dyrektor Sekretariatu

aleksandra.priwieziencew@otop.org.pl
(w oparciu o materiały przekazane przez koordynatorów projektów OTOP)